

Učební osnovy - Člověk a jeho svět

PŘEDMĚT: ČLOVĚK A JEHO SVĚT		
Ročník: 1.		
Výstup	Doporučené učivo	Související PT
místo, kde žijeme		
1. vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí	domov - prostředí domova, orientace v místě bydliště škola – prostředí školy, činnosti ve škole, okolí školy, bezpečná cesta do školy	enviromentální výchova =vztah člověka k prostředí
<i>1p orientuje se v okolí svého bydliště a v okolí školy</i>	domov - prostředí domova, orientace v místě bydliště škola – prostředí školy, činnosti ve škole, okolí školy, bezpečná cesta do školy	enviromentální výchova =vztah člověka k prostředí
lidé kolem nás		
4. rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům	rodina – role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy, život a funkce rodiny, zaměstnání soužití lidí – mezilidské vztahy, komunikace, pomoc nemocným chování lidí – pravidla slušného chování	výchova demokratického občana =občanská společnost a škola =občanská společnost a stát osobnostní a sociální výchova =poznávání lidí =mezilidské vztahy multikulturní výchova =princip sociálního smíru a solidarity
<i>4p rozlišuje role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, rozlišuje blízké příbuzenské vztahy 4p dodržuje základní pravidla společenského chování</i>	rodina – role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy chování lidí – pravidla slušného chování	

lidé a čas		
6. využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti	orientace v čase – denní režim, roční období	
6p pozná, kolik je hodin; orientuje se v čase 6p zná rozvržení svých denních činností	orientace v čase – denní režim, roční období	
8. uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí, na příkladech porovnává minulost a současnost	proměny způsobu života	multikulturní výchova =lidské vztahy
8p poznává různé lidské činnosti	poznává různé lidské činnosti	multikulturní výchova =lidské vztahy
rozmanitost přírody		
9. pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích	roční období ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody – ochrana životního prostředí, ochrana rostlin a živočichů, likvidace odpadů rizika v přírodě – rizika spojená s ročními obdobími a sezónními činnostmi; mimořádné události způsobené přírodními vlivy a ochrana před nimi	environmentální výchova =ekosystémy
9p pozoruje a na základě toho popíše některé viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích	roční období ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody – ochrana životního prostředí, ochrana rostlin a živočichů, likvidace odpadů rizika v přírodě – rizika spojená s ročními obdobími a sezónními činnostmi;	environmentální výchova =ekosystémy

člověk a jeho zdraví		
12. uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle, projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví	lidské tělo – stavba těla péče o zdraví – denní + pitný + pohybový režim, správná výživa	
<i>12p uplatňuje hygienické návyky a zvládá sebeobsluhu; popíše své zdravotní potíže a pocity</i>	péče o zdraví – denní + pitný + pohybový režim, správná výživa	
13. rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných	péče o zdraví – drobné úrazy a poranění, první pomoc osobní bezpečí – bezpečné chování v silničním provozu v roli chodce	
<i>13p rozezná nebezpečí; dodržuje zásady bezpečného chování; neohrožuje své zdraví a zdraví jiných</i> <i>13p uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu</i>	péče o zdraví – drobné úrazy a poranění, první pomoc rozezná nebezpečí; dodržuje zásady bezpečného chování; neohrožuje své zdraví a zdraví jiných uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu	
14. chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i jiné	osobní bezpečí – krizové situace /šikana/	
<i>14p chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné;</i>	chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné;	
15. reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech	situace hromadného ohrožení riziková místa a situace	

<i>15p reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech</i>	situace hromadného ohrožení riziková místa a situace	

PŘEDMĚT: Člověk a jeho svět		
Ročník: 2.		
Výstup	Doporučené učivo	Související PT
Místo, kde žijeme		
<i>1. vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí</i>	vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí	
<i>1p orientuje se v okolí svého bydliště a v okolí školy</i>	rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí	
Lidé kolem nás		
4. rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům	rodina – postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy, život a funkce rodiny soužití lidí – mezilidské vztahy, komunikace chování lidí – vlastnosti lidí, pravidla slušného chování	Osobnostní a sociální výchova =mezilidské vztahy osobnostní a sociální výchova =poznávání lidí =mezilidské vztahy

<i>4p rozlišuje role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, rozlišuje blízké příbuzenské vztahy</i> <i>4p dodržuje základní pravidla společenského chování</i>	rodina – postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy, život a funkce rodiny soužití lidí – mezilidské vztahy, komunikace	Osobnostní a sociální výchova =<i>mezilidské vztahy</i> osobnostní a sociální výchova =<i>poznávání lidí</i> =<i>mezilidské vztahy</i>
5. odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností	rodina – zaměstnání, práce fyzická a duševní	
<i>5p pojmenuje nejběžnější povolání a pracovní činnosti</i>	rodina – zaměstnání, práce fyzická a duševní	
Lidé a čas		
6. využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti	orientace v čase a časový řád – určování času, denní režim, roční období	
<i>6p pozná, kolik je hodin; orientuje se v čase</i> <i>6p zná rozvržení svých denních činností</i>	orientace v čase a časový řád – určování času, denní režim, roční období	
8. uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost	současnost a minulost v našem životě – proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby	Multikulturní výchova =<i>kulturní diference</i> =<i>princip sociálního smíru a solidarity</i>
<i>8p poznává různé lidské činnosti</i>	současnost a minulost v našem životě – proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby	Multikulturní výchova =<i>kulturní diference</i> =<i>princip sociálního smíru a solidarity</i>
Rozmanitost přírody		

9. pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích	ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody – odpovědnost lidí, ochrana a tvorba životního prostředí, likvidace odpadů rizika v přírodě – rizika spojená s ročními obdobími a sezónními činnostmi; mimořádné události způsobené přírodními vlivy a ochrana před nimi	Environmentální výchova = <i>vztah člověka k prostředí</i> = <i>ekosystémy</i>
<i>9p pozoruje a na základě toho popíše některé viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích</i>	ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody – odpovědnost lidí, ochrana a tvorba životního prostředí, likvidace odpadů rizika v přírodě – rizika spojená s ročními obdobími a sezónními činnostmi; mimořádné události způsobené přírodními vlivy a ochrana před nimi	Environmentální výchova = <i>vztah člověka k prostředí</i> = <i>ekosystémy</i>
Člověk a jeho zdraví		
12. uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví	péče o zdraví, zdravá výživa – denní režim, pitný režim, pohybový režim, správná výživa; drobné úrazy a poranění stavba těla, základní funkce a projevy	
<i>12p uplatňuje hygienické návyky a zvládá sebeobsluhu; popíše své zdravotní potíže a pocity, zvládá ošetření drobných poranění</i> <i>12 pojmenuje hlavní části lidského těla</i>	péče o zdraví, zdravá výživa – denní režim, pitný režim, pohybový režim, správná výživa; drobné úrazy a poranění stavba těla, základní funkce a projevy	
13. rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných	osobní bezpečí – krizové situace (šikana, týrání atd.) osobní bezpečí – bezpečné chování v silničním provozu v roli chodce a cyklisty	

<i>13p rozezná nebezpečí; dodržuje zásady bezpečného chování; neohrožuje své zdraví a zdraví jiných 13p uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu</i>	rozezná nebezpečí; dodržuje zásady bezpečného chování; neohrožuje své zdraví a zdraví jiných uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu	
14. chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek	osobní bezpečí – bezpečné chování v rizikovém prostředí způsoby komunikace s operátory tísňových linek	
<i>14p chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek</i>	osobní bezpečí – bezpečné chování v rizikovém prostředí způsoby komunikace s operátory tísňových linek	
15. reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech	situace hromadného ohrožení požáry (příčiny a prevence vzniku požárů, ochrana a evakuace při požáru)	
<i>15p reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech</i>	situace hromadného ohrožení riziková místa a situace	

PŘEDMĚT: Člověk a jeho svět		
Ročník : 3.		
Výstup	Doporučené učivo	Související PT
Místo, kde žijeme		
1. vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí	orientace v místě bydliště, okolí školy, bezpečná cesta do školy	Osobnostní a sociální výchova - seberegulace a sebeorganizace
<i>1p orientuje se v okolí svého bydliště a v okolí školy 1p popíše a zvládne cestu do školy</i>	orientace v místě bydliště, okolí školy, bezpečná cesta do školy	Osobnostní a sociální výchova - seberegulace a sebeorganizace
2. začlení svou obec (město) do příslušného kraje a oblužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě)	obec, místní krajina – její části, poloha v krajině, minulost a současnost obce naše vlast – domov, krajina armáda ČR	Výchova demokratického občana - formy participace občanů v politickém životě
3. rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost	okolní krajina – zemský povrch a jeho tvary, vodstvo na pevnině, působení lidí na krajinu a životní prostředí, světové strany	Enviromentální výchova - základní podmínky života - ekosystémy
<i>3p uvede nejvýznamnější místa v okolí svého bydliště a školy</i>	uvede nejvýznamnější místa v okolí svého bydliště a školy	Enviromentální výchova - základní podmínky života ekosystémy
Lidé kolem nás		
4. rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům	mezilidské vztahy, komunikace pomoc nemocným, sociálně slabým principy demokracie ohleduplnost, etické zásady, zvládání vlastní emocionality rizikové situace, rizikové chování předcházení konfliktům	Multikulturní výchova - lidské vztahy - princip sociálního smíru a solidarity Výchova demokratického občana - občan, občanská společnost a stát osobnostní a sociální výchova =poznávání lidí =mezilidské vztahy

<i>4p rozlišuje role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, rozlišuje blízké příbuzenské vztahy</i> <i>4p dodržuje základní pravidla společenského chování</i> <i>4p při setkání s neznámými lidmi se chová adekvátně</i> <i>4p projevuje toleranci k odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům</i>	mezilidské vztahy, ohleduplnost, etické zásady, zvládnání vlastní emocionality rizikové situace, rizikové chování předcházení konfliktům	Multikulturní výchova - lidské vztahy - princip sociálního smíru a solidarity Výchova demokratického občana - občan, občanská společnost a stát osobnostní a sociální výchova =poznávání lidí =mezilidské vztahy
5. odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností	práce fyzická a duševní, zaměstnání	
<i>5p pojmenuje nejběžnější povolání a pracovní činnosti</i>	práce fyzická a duševní, zaměstnání	
Lidé a čas		
6. využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti	určování času, čas jako fyzikální veličina, denní režim	Osobnostní a sociální výchova - seberegulace a sebeorganizace
<i>6p pozná, kolik je hodin; orientuje se v čase</i> <i>6p zná rozvržení svých denních činností</i>	určování času, denní režim	Osobnostní a sociální výchova - seberegulace a sebeorganizace
7. pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije	péče o památky, minulost kraje a předků	Multikulturní výchova - kulturní diference
<i>7p rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti</i>	péče o památky, minulost kraje a předků	Multikulturní výchova - kulturní diference
8. uplatňuje elementární poznatky o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost	státní svátky a významné dny domov, vlast, rodný kraj	Výchova demokratického občana - občan, občanská společnost a stát Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět

<i>8p poznává různé lidské činnosti</i>	státní svátky a významné dny domov, vlast, rodný kraj	Výchova demokratického občana - občan, občanská společnost a stát
Rozmanitosti přírody		
10. roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě	některé hospodářsky významné horniny a nerosty rozmanitost podmínek života na Zemi rovnováha v přírodě; ochrana a tvorba životního prostředí	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - objevujeme Evropu a svět Enviromentální výchova - vztah člověka k prostředí - lidské aktivity a problémy životního prostředí
<i>10p pozná nejběžnější druhy domácích a volně žijících zvířat</i> <i>10p pojmenuje základní druhy ovoce a zeleniny a pozná rozdíly mezi dřevinami a bylinami</i>	pozná nejběžnější druhy domácích a volně žijících zvířat pojmenuje základní druhy ovoce a zeleniny a pozná rozdíly mezi dřevinami a bylinami	Enviromentální výchova - vztah člověka k prostředí - lidské aktivity a problémy životního prostředí
11. provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů	třídění látek, změny látek a skupenství, základní vlastnosti, porovnávání látek a měření veličin s praktickým užíváním základních jednotek	
<i>11p provede jednoduchý pokus podle návodu</i>	třídění látek, změny látek a skupenství, základní vlastnosti, porovnávání látek a měření veličin s praktickým užíváním základních jednotek	
Člověk a jeho zdraví		
12. uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím	lidské tělo – životní potřeby pohlavní rozdíly mezi mužem a	

elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví	ženou péče o zdraví, zdravý životní styl – denní režim, pitný režim, pohybový režim, správná výživa	
12p uplatňuje hygienické návyky a zvládá sebeobsluhu; popíše své zdravotní potíže a pocity, zvládá ošetření drobných poranění 12 pojmenuje hlavní části lidského těla	lidské tělo – životní potřeby pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou péče o zdraví, zdravý životní styl – denní režim, pitný režim, pohybový režim, správná výživa	
13. rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných	nemoc, drobné úrazy a poranění, první pomoc při drobných poraněních bezpečné chování v rizikovém prostředí	Osobnostní a sociální výchova - řešení problémů a rozhodovací dovednosti
13p rozezná nebezpečí; dodržuje zásady bezpečného chování; neohrožuje své zdraví a zdraví jiných 13p uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu	rozezná nebezpečí; dodržuje zásady bezpečného chování; neohrožuje své zdraví a zdraví jiných uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu	
14. chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek	krizové situace (šikana, týrání, sexuální zneužívání atd.), služby odborné pomoci odmítání návykových látek, hrací automaty a počítače	Osobnostní a sociální výchova - sebepoznání a sebepojetí
14p chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci;	osobní bezpečí – bezpečné	

<i>v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek</i>	chování v rizikovém prostředí způsoby komunikace s operátory tísňových linek	
15. reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech	situace hromadného ohrožení riziková místa a situace	
<i>15p reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech</i>	situace hromadného ohrožení riziková místa a situace	

PŘEDMĚT: Člověk a jeho svět		
Ročník: 4.		
Výstup	Doporučené učivo	Související PT
Místo, kde žijeme		
1. Určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu	Obec (město)- plán obce	
1p <i>popíše polohu svého bydliště na mapě, začlení svou obec (město) do příslušného kraje, orientuje se na mapě České republiky, určí světové strany</i>	Obec (město)- plán obce	
2. Určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě	Okolní krajina (místní oblast, region) – orientace v přírodě, práce s buzolou a mapou, světové strany	
2p <i>orientuje se na mapě České republiky, určí světové strany, řídí se zásadami bezpečného pohybu a pobytu v přírodě</i>	Okolní krajina (místní oblast, region) – orientace v přírodě, práce s buzolou a mapou, světové strany	
3. Rozlišuje mezi náčrtky, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokoulí	Mapy obecně zeměpisné a tematické – obsah, grafika, vysvětlivky, orientace na mapě, významná místa ČR	
3p <i>má základní znalosti o České republice a její zeměpisné poloze v Evropě</i>	Mapy obecně zeměpisné a tematické – obsah, grafika, vysvětlivky, orientace na mapě, významná místa ČR	
5. Zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích	Zážitky z prázdnin, práce s propagačními materiály	Multikulturní výchova - etnický původ

5p sdělí poznatky a zážitky z vlastních cest	Zážitky z prázdnin, práce s propagačními materiály	
6. Rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam	Naše vlast – domov, krajina, národ, základy státního zřízení a politického systému ČR, státní správa a samospráva, státní symboly	Multikulturní výchova - princip sociálního smíru a solidarity Výchova demokratického občana - formy participace občanů v politickém životě
6p pozná státní symboly České republiky	Naše vlast – domov, krajina, národ, státní správa a samospráva, státní symboly	
Lidé kolem nás		
7. Vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)	Soužití lidí, zájmové spolky v obci	Výchova demokratického občana - občanská společnost a škola Osobnostní a sociální výchova - hodnoty, postoje, praktická etika =poznávání lidí =mezilidské vztahy
7p dodržuje pravidla pro soužití ve škole, v rodině, v obci (městě)	Soužití lidí, zájmové spolky v obci	
8. Rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl a dohodne se na společném postupu řešení.	Chování lidí, třídní samospráva, volby	Osobnostní a sociální výchova - hodnoty, postoje, praktická etika
8p dodržuje pravidla pro soužití ve škole, v rodině, v obci (městě)	Chování lidí, třídní samospráva, volby	
9. Rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se	Chování lidí, listina práv a svobod, slušné	Výchova demokratického

už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy	chování, principy demokracie, EU	občana - občan, občanská společnost a stát Osobnostní a sociální výchova - hodnoty, postoje, praktická etika
9p <i>rozpozná nevhodné jednání a chování vrstevníků a dospělých</i>	Chování lidí, slušné chování	
10. Orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy	Používá peníze, spočítá nákup, odhadne jeho cenu a překontroluje vrácené peníze	Hra na obchod, deskové hry s hracími penězi, rozbor a řešení reálných situací
10p <i>používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu jednoduchého nákupu a vrácené peníze</i>	Používá peníze, spočítá nákup, odhadne jeho cenu a překontroluje vrácené peníze	
11. Poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města)	Životní prostředí, recyklace a třídění odpadů	EVVO – vztah člověka k životnímu prostředí
Lidé a čas		
12. Pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy	Orientace v čase, časová linka, letopočty, rodokmen	
13. Využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek	Památky obce, regionu	
14. Rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifíků	Základy historie, báje, mýty a pověsti	
14p <i>rozeznává rozdíl mezi životem dnes a životem v dávných dobách,</i>	Základy historie, báje, mýty a pověsti	

<i>uvede významné události, které se vztahují k regionu a kraji, vyjmenuje nejvýznamnější kulturní, historické a přírodní památky v okolí svého bydliště</i>		
15. Srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik	Báje, mýty, pověsti, minulost kraje a předků	
15p <i>rozeznává rozdíl mezi životem dnes a životem v dávných dobách, uvede významné události, které se vztahují k regionu a kraji, vyjmenuje nejvýznamnější kulturní, historické a přírodní památky v okolí svého bydliště</i>	Báje, mýty, pověsti, minulost kraje a předků	
16. Objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů.	Současnost a minulost v našem životě – státní svátky a významné dny	
Rozmanitost přírody		
17. Objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka	význam ovzduší, vodstva, půd, rostlinstva a živočišstva na Zemi; podnebí a počasí	Environmentální výchova - základní podmínky života
17p <i>na jednotlivých příkladech poznává propojenost živé a neživé přírody</i>	živá a neživá příroda	
19. Zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismu prostředí	Rovnováha v přírodě – význam, vzájemné vztahy mezi organismy, základní společenstva	Environmentální výchova - ekosystémy
19p <i>zkoumá základní společenstva vyskytující se v</i>	Rovnováha v přírodě – význam, vzájemné	

<i>nejbližším okolí a pozoruje přizpůsobení organismů prostředí</i>	vztahy mezi organismy, základní společenstva	
20. Porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy	Rostliny, houby, živočichové , základní stavba těla, podmínky života, třídění na základě společných znaků	Environmentální výchova - základní podmínky života
21. Zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat	ochrana přírody , šetření s přírodními zdroji	Environmentální výchova - lidské aktivity a problémy životního prostředí
<i>21p zvládá péči o pokojové rostliny a zná způsob péče o drobná domácí zvířata, chová se podle zásad ochrany přírody a životního prostředí, popisuje vliv činnosti lidí na přírodu a jmenuje některé činnosti, které přírodnímu prostředí pomáhají a které ho poškozují</i>	ochrana přírody , šetření s přírodními zdroji	
23. Založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu	základní podmínky života, jednoduché pokusy	Environmentální výchova - základní podmínky života
<i>23p provádí jednoduché pokusy se známými látkami</i>	základní podmínky života, jednoduché pokusy	
Člověk a jeho zdraví		
27. Uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista	Dopravní výchova, dopravní značky a situace, bezpečné chování v silničním provozu	
30. Rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc	Chování v krizových situacích, První pomoc, čísla tísňového volání	
<i>30p ošetří drobná poranění a v případě nutnosti zajistí lékařskou pomoc</i>	Chování v krizových situacích, První pomoc, čísla tísňového volání	

PŘEDMĚT: Člověk a jeho svět		
Ročník : 5.		
Výstup	Doporučené učivo	Související PT
Místo, kde žijeme		
1. Určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu	Naše vlast – domov, krajina	
1p <i>popíše polohu svého bydliště na mapě, začlení svou obec (město) do příslušného kraje, orientuje se na mapě České republiky, určí světové strany</i>	Naše vlast – domov, krajina, mapa ČR, světové strany	
3. Rozlišuje mezi náčrtky, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokouli	Mapy obecně zeměpisné a tematické – obsah, grafika, vysvětlivky, evropské státy a jejich hlavní města, EU,	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech- Jsme Evropané
3p <i>má základní znalosti o České republice a její zeměpisné poloze v Evropě</i>	Mapy obecně zeměpisné a tematické – obsah, grafika, vysvětlivky, EU	
4. Vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického	Regiony ČR – Praha a vybrané oblasti ČR, zajímavosti z regionu	Multikulturní výchova = lidské vztahy = princip sociálního smíru a solidarity = etnický původ
4p <i>uveďte pamětihodnosti, zvláštnosti a zajímavosti regionu, ve kterém bydlí</i>	Pamětihodnosti, zvláštnosti a zajímavosti regionu, ve kterém bydlí	
5. Zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu z naší vlasti i v jiných zemích	Zážitky z prázdnin	Multikulturní výchova = multikulturalita = kulturní diference
5p <i>sdělí poznatky a zážitky z vlastních cest</i>	Zážitky z prázdnin	
Lidé kolem nás		
7. Vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro	Mezilidské vztahy, pravidla soužití lidí, rodina	

soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)		
7p <i>do</i> držuje pravidla pro soužití ve škole, v rodině, v obci (městě)	Mezilidské vztahy, pravidla soužití lidí, rodina	
8. Rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl a dohodne se na společném postupu řešení	Chování lidí, principy demokracie Korupce, nárok na reklamaci	Výchova demokratického občana = <i>občanská společnost a škola</i> osobnostní a sociální výchova = <i>poznávání lidí</i> = <i>mezilidské vztahy</i>
8p <i>do</i> držuje pravidla pro soužití ve škole, v rodině, v obci (městě)	Chování lidí, principy demokracie Nárok na reklamaci	
9. Rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy	Nežádoucí jevy ve společnosti, tolerance	Výchova demokratického občana = <i>občanská společnost a škola</i>
9p <i>u</i> vede základní práva dítěte, práva a povinnosti žáka školy	Nežádoucí jevy ve společnosti, tolerance	
10. Orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vrátet dluhy	Hodnota peněz, příjmy a výdaje domácnosti, spoření, půjčka, vrácení peněz, splácení dluhů, hotovostní a bezhotovostní způsob platby	
10p <i>po</i> rovná svá přání a potřeby se svými finančními možnostmi, <i>u</i> vede příklady rizik půjčování peněz, <i>se</i> staví jednoduchý osobní/rodinný rozpočet, <i>u</i> vede příklady základních příjmů a výdajů	Hodnota peněz, příjmy a výdaje domácnosti, spoření, půjčka, vrácení peněz, splácení dluhů, hotovostní a bezhotovostní způsob platby	
11. Poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne	Životní prostředí	

možnosti zlepšení životního prostředí obce (města)		
Lidé a čas		
12. Pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy	Orientace v čase, časová osa, známé osobnosti	Mediální výchova = <i>interpretace vztahu mediálních sdělení a reality</i>
13. Využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek	Památky obce a ČR, knihovna	Mediální výchova = <i>kritické čtení a vnímání mediálních sdělení</i>
14. Rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik	Základy historie, historická období, známé osobnosti, mýty, báje a pověsti	
14p <i>rozeznává rozdíl mezi životem dnes a životem v dávných dobách, uvede významné události, které se vztahují k regionu a kraji, vyjmenuje nejvýznamnější kulturní, historické a přírodní památky v okolí svého bydliště</i>	Základy historie, historická období, známé osobnosti, mýty, báje a pověsti	
15. Srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik	Báje, mýty a pověsti, obrázky z dějin	
15p <i>rozeznává rozdíl mezi životem dnes a životem v dávných dobách, uvede významné události, které se vztahují k regionu a kraji, vyjmenuje nejvýznamnější kulturní, historické a přírodní památky v okolí svého bydliště</i>	Báje, mýty a pověsti, obrázky z dějin	
16. Objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů.	Státní svátky a významné dny, tradice	Multikulturní výchova = <i>lidské vztahy</i>

Rozmanitost přírody		
17. Objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka	Životní podmínky – rozmanitost podmínek života na Zemi;	
17p <i>na jednotlivých příkladech poznává propojenost živé a neživé přírody</i>	Životní podmínky – rozmanitost podmínek života na Zemi;	
18. Vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období	Vesmír a Země – sluneční soustava, den a noc, roční období	
18p <i>popíše střídání ročních období</i>	Střídání ročních období	
20. Porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy	Rostliny, houby, živočichové – život v různých podnebných pásích	
21. Zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat	Ochrana přírody	
21p <i>zvládá péči o pokojové rostliny a zná způsob péče o drobná domácí zvířata, chová se podle zásad ochrany přírody a životního prostředí, popisuje vliv činnosti lidí na přírodu a jmenuje některé činnosti, které přírodnímu prostředí pomáhají a které ho poškozují</i>	Ochrana přírody	
22. Stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit.	Chování v přírodě, znalost typických přírodních projevů v jednotlivých ročních obdobích a ochrana před nimi.	
22p <i>reaguje vhodným způsobem na pokyny dospělých při mimořádných událostech</i>	Mimořádné události	

Člověk a jeho zdraví		
24. Využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života.	Lidské tělo, ochrana zdraví, zdravý životní styl	Environmentální výchova = <i>vztah člověka k prostředí</i>
<i>24p uplatňuje základní znalosti, dovednosti a návyky související s preventivní ochranou zdraví a zdravého životního stylu</i>	Lidské tělo, ochrana zdraví, zdravý životní styl	
25. Rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození	Etapy lidského života	
<i>25p rozlišuje jednotlivé etapy lidského života</i>	Etapy lidského života	
26. Účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob	Denní režim	
27. Uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista	Postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace), příčiny a prevence vzniku požáru Modelové situace Dopravní výchova	
<i>27p uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události, uplatňuje základní pravidla silničního provozu pro cyklisty; správně vyhodnotí jednoduchou dopravní situaci na hřišti</i>	Postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace), příčiny a prevence vzniku požáru Modelové situace Dopravní výchova	
28. Předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek	Modelové situace, návykové látky	
<i>28p odmítá návykové látky</i>	Modelové situace, návykové látky	
29. Uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní	Zdravý životní styl	

ochranou		
30. Rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc	První pomoc, ošetření zlomenin a drobných poranění	
30p <i>ošetří drobná poranění a v případě nutnosti zajistí lékařskou pomoc</i>	První pomoc, ošetření drobných poranění	
31. Uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku.	Slušné chování, osobní prostor	
31p <i>uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku</i>	Slušné chování, osobní prostor	